

Yrd. Doç. Dr. Oğuzhan Özcan

(M.S.Ü. Mimarlık Fakültesi Bina Bilgisi Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi)

"Teorik ve teknik olarak ideale yaklaşıyorsunuz, ama olayın sosyal ve psikolojik boyutu düşünüldüğünde aynısı olmuyor."

Adres: Dünyada akıllı binaların durumu nedir?

O.Ö.: Önceleri akıllı binalar dendiği zaman, davranış biçimi olarak da insan gibi davranan binalar algılanıyordu. Beklenti de böyleydi. Eve girdiğiniz zaman hizmetçiye gerek duyulmayacak. Biraz daha fütüristik bir yaklaşımı var. Belki vazgeçilmesinin nedenlerinden biri de bu. Çok büyük bir beklenti var, ancak bunu tam olarak karşılayamıyor. Ancak '80'lerden sonra sayısal çağ diye adlandırılan döneme girildiğinde, akıllı binalar eski anlamıyla değil ama bugünkü anlamıyla tekrar gündeme geldi. Amerika'da bu tür binalar iki şekilde anılıyor: Intelligent building ve smart building. Aslında bu bağlamda baktığımızda son teknolojiyle yapılan binaların tümü akıllı. Akıllı bina dendiğinde çok farklı bir yapı olacakmış gibi geliyor, ama öyle değil. Bina yaparken, teknolojiden dolayı ister istemez bazı sistemleri yüklüyorsunuz.

Adres: Bu tür binaların otomasyon sistemleri nasıl olmalı?

O.Ö.: Temelde diğer bina planlamalarından pek büyük bir farkı yok. İnsan konforunu en üst düzeye çıkaracak, ideal noktaya getirecek teknolojinin, özellikle de elektronik ve mekanik teknolojisinin bina organizasyonunda ve kullanımında entegre edilmesi ola-

rak bakıyoruz. Şöyle özetlemek mümkün; yapı güvenliği, yapı aydınlatması ve ısıtması ve yapının içindeki iletişim için yapılan her türlü teknolojik adaptasyona sizin anladığınız anlamda akıllı bina diyoruz.

Adres: Her şeyin mekanik ve belli bir sisteme bağlı olması endişe verebiliyor...

O.Ö.: Bu da konunun başka boyutu. Konforun sağlanması için fiziki olarak yaratılan şartlar. Dışında hava karanken içerdeki aydınlatma elemanının oranda artmasının aslında bünyevi açıdan sakıncaları var. İnsanın havanın karardığını ve bu yüzden içerde ışık yakması gerektiğini hissetmesi gerekiyor. Bunu hissetmezseniz, uzun vadede psikolojik problemler ortaya çıkabiliyor. Doğal bir havalandırma değil de, yapay bir havalandırma nedeniyle eklem problemleriyle karşı karşıya kalılabiliyor. Teorik ve teknik olarak ideale yaklaşıyorsunuz, ama olayın sosyal ve psikolojik boyutu düşünüldüğünde aynısı olmuyor. Bir başka örnek vermek gerekirse, Londra'da Lloyd's binası dünyanın yüksek teknoloji ile üretilmiş ve mimarının temel taşlarından biri olan bir yapı. Ancak içindeki insanlara sorarsanız hiçbiri orada çalışmaktan memnun değil; çünkü o tasanm, içerde çalışan insanların beklentileriyle doğrudan örtüşmüyor. Burada mimarı da suçlamak doğru değil; çünkü herkesi her zaman memnun edebilmek mümkün değil.

Adres: Ülkemizin teknolojisi, bu tür binalar gerektiği şekilde inşa etmeye uygun mu?

O.Ö.: Türkiye'de teknoloji geni değil. Amerika'daki en son teknolojiyi Türkiye'de uygulayabilirsiniz, yeter ki bunun için bir bütçe ayrılınsın. Bir işi ne kadar komplike hale getirirseniz o kadar katotik olur. Bu doğa kanunu... O yüzden bu tür binalarda yapacağınız sofistike şeylerde problemler çıkabilir. Ayrıca artık smart ya da intelligent building diye bir kavramın olduğuna da inanmıyorum. Dünyada da bu konuda yapılan araştırmalar yavaşladı;

çünkü çağımızda elektronik ve mekanik en üst düzeyde... Ayrıca hala toprağa bağlı bir yapıya sahip olduğundan, vücut doğal olan şeyleri istiyor. Camı açmak istiyorsunuz, ışık görmüyorsunuz; tüm bunlar vücudunuzdan reaksiyon olarak çıkıyor. Buna akıllı binanın değil, yaratılmış olan yapay mekanların genel sorunu olarak bakmak lazım. Bu nedenle de dünyada yüksek binalardan çok yatay, küçük ve toprağa bağlı binalara yöneliyorlar.